

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS ERÄIDEN EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEN MAHDOLLISTAMIEN LIIKENTEEN TODISTUSTEN JA LUPIEN UUSIMISEN TAI NIIDEN VOIMASSAOLOAJAN PIDENTÄMISEN SEKÄ MÄÄRÄAIKAISTEN TARKASTUSTEN MYÖHENTÄMISEN SOVELTAMATTA JÄTTÄMISESTÄ

1 PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ

Ehdotetaan, että valtioneuvosto hyväksyisi sen, että Suomi ilmoittaa komissiolle, että se ei tule kansallisesti soveltamaan tieliikenteen ammattipätevyyden haltijoilta määräajoin vaadittavan jatkokoulutuksen suorittamisen määräaikoja, unionin koodi 95-merkinnän voimassaoloa, ammattipätevyys- ja ajokorttien voimassaoloa, ajoneuvojen määräaikaikatsastuksia, ajopiirturin määräaikaistarkastuksia ja kuljettajakorttien uusimista sekä tavaraliikenteen yhteisön liikennelupaa ja kansainvälisen henkilöliikenteen reittilupaa koskevaa covid-19-tilanteesta johtuvaa EU-poikkeussääntelyä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Sitä sovelletaan 11 päivän kuluttua asetuksen voimaantulopäivästä. Asetuksessa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta tehdä päätös poikkeussääntelyn soveltamatta jättämisestä (ns. opt-out). Ilmoitus mahdollisesta päätöksestä tulee tehdä Euroopan komissiolle kahdeksan päivän kuluessa asetuksen voimaantulosta. Asetuksen soveltamatta jättämistä koskevia ilmoituksia sovelletaan heti asetuksen voimaantulopäivästä, joka tulee olemaan tämänhetkisen arvion mukaan helmikuun loppupuolella. Asetuksen myöhempi soveltaminen (ns. opt-in) sen jälkeen, kun päätös poikkeussääntelyn soveltamatta jättämisestä on tehty, tai samaa asiaa koskevien kansallisten poikkeuksien käyttöönotto ei ole mahdollista, koska asetus on suoraan sovellettavaa, kansalliset säännökset ohittavaa sääntelyä ja asetus ei mahdollista opt-in.

2 TAUSTA

Euroopan komissio antoi 18.1.2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi erityisistä väliaikaisista toimenpiteistä covid-19-pandemian johdosta koskien eräiden todistusten, lupien ja valtuutuksien voimassaoloa sekä tiettyjen määräaikaisten tarkastusten ja koulutusten lykkäämistä osassa liikennealan lainsäädännössä, asetusta (EU) 2020/698 seuraaville viiteajoille (COM(2021) 25 final) (ns. Omnibus II-asetusehdotus).

Ehdotus koskee tie-, raide- ja sisävesiliikennettä sekä merenkulun turvallisuutta. Ehdotuksella helpotettaisiin väliaikaisesti eräiden todistusten, lupien ja valtuutuksien voimassaoloa sekä tiettyjen määräaikaisten tarkastusten ja koulutusten lykkäämistä liikennealan edellä mainittujen osa-alueiden lainsäädännössä.

Ehdotuksen taustalla on covid-19-pandemian jatkuminen, joka aiheuttaa jäsenvaltioissa tarvetta poiketa tietyistä liikennesektorin EU-lainsäädäntöön perustuvista määräajoista. Ehdotus on jatkoa keväällä annetulle Omnibus I-asetukselle ((EU) 2020/698) (U 16/2020 vp).

Ehdotuksen sisältö vastaa suurelta osin Omnibus I-asetuksen sisältöä. Merkittävimpinä eroina Omnibus I-asetukseen voidaan mainita ehdotuksen tarkasteluajanjakso (1.9.2020–30.4.2021) ja yhdenmukaisempi lupien ja todistusten voimassaololle annetun lisäajan pituus (seitsemän kuukautta, Omnibus I-asetuksessa kuusi tai seitsemän kuukautta). Neuvoston puheenjohtajavaltio Portugali on 28.1.2021 ja 1.2.2021 antanut kompromissiehdotukset, joissa tarkasteluajanjaksoksi ehdotetaan 1.9.2020–30.6.2021 ja pidennysten kestoksi kymmenen kuukautta.

Ehdotus on tarkoitus saada hyväksytyä nopealla aikataululla.

Koska kysymyksessä on asetus, se tulee voimaan kaikissa jäsenmaissa ilman kansallisia toimenpiteitä ja on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä.

3 VALMISTELU

Komission asetusehdotuksen käsittely aloitettiin neuvoston intermodaalityöryhmässä 19.1.2021. Käsittely jatkui työryhmässä 25.1.2021 ja 1.2.2021.

Neuvoston neuvottelumandaatti Euroopan parlamentin kanssa käytäviin neuvotteluihin vahvistettiin pysyvien edustajien komitean kokouksessa (Coreper) 3.2.2021.

Ehdotuksista äänestettiin Euroopan parlamentin täysistunnossa xx.2.2021, jonka jälkeen neuvosto hyväksyi poikkeusasetukset kirjallisessa menettelyssä xx.x.2021. Asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, arviolta helmikuun loppupuolella.

4 VAIKUTUKSET

Tieliikenteen ammattipätevyydet

Kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyksiä koskevien poikkeusten hyödyntämiselle ei ministeriön saamien tietojen mukaan nähdä suurta tarvetta.

Covid-19-epidemiasta huolimatta kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyden haltijoilta määräajoin vaadittava jatkokoulutus on pystytty suorittamaan normaalisti, sillä koulutuksen voi suorittaa käytännön harjoituksia lukuun ottamatta pääosin etäopetuksena. Poikkeuksen soveltamisen ja siten koulutusten viiveellä suorittamisen arvioidaan heikentävän koulutusten kysyntää, lisäävän koulutusvelkaa ja siten aiheuttavan välittömiä taloudellisia vaikutuksia kouluttajille. Koska poikkeus on pitkäkestoinen, voisi sen soveltaminen johtaa siihen, etteivät kaikki kouluttajat selviäisi taloudellisesti poikkeuksen aikaansaamasta kysynnän laskusta. Toisaalta koulutusvelvollisuuksien siirtyminen tulevaisuuteen aikaansaisi poikkeusten päättyessä vilkasta kysyntää koulutuspalveluille, jolloin riskinä olisi koulutuksien riittävä saatavuus tarvittavan aikataulun sisällä.

Omnibus II-asetuksen mukaista unionin koodi 95-merkinnän ja ammattipätevyysskortin voimassaolon väliaikaista jatkamista ei myöskään pidetä tarpeellisena. Korttien uusiminen on jatkunut verrattain normaalisti epidemiasta huolimatta. Omnibus I-asetuksella mahdollistettuja väliaikaisia kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyden voimassaolon pidennyksiä hyödynnettiin kevään ja kesän 2020 aikana vähäisesti. Liikenne- ja viestintävirastolta saatujen tietojen mukaan arviolta vain noin sata henkilöä hyödynsi poikkeusta (Omnibus I-asetuksen tarkasteluajanjakson aikana, 1.2.–31.8.2020, ammattipätevyys vanheni 7200 kuljettajalta).

Edellä kuvatusti ei tieliikenteen ammattipätevyyksiä koskevien poikkeusten soveltamista pidetä tarpeellisena ja perusteltuna.

Ajokortit

Ajokorttien uusimisessa ei ole havaittu ongelmia covid-19-epidemiasta huolimatta. Liikenne- ja viestintävirasto on pyytänyt kumppaneitaan Ajovarma Oy:tä ja Baronaa ilmoittamaan, mikäli heidän neuvontaan kantautuu tietoa ajokorttien uudistamisongelmista. Muutamaa yksittäistä yhteydenottoa lukuun ottamatta, Liikenne- ja viestintävirasto ei ole saanut kumppaneilta tai suoraan asiakkailta yhteydenottoja ajokorttien uudistamisongelmista tai siitä, ettei ajoterveystarkastukseen saisi aikoja.

Omnibus II-asetuksen ajokortteja koskevalla poikkeuksella pidennettäisiin väliaikaisesti tiettyjen ajokorttien voimassaoloaika. Poikkeus mahdollistaisi myös Omnibus I-asetuksen ajokortteja koskevan väliaikaisen pidennyksen ketjuttamisen Omnibus II-asetuksen ajokortteja koskevaan väliaikaiseen pidennykseen. Koska poikkeus pidentäisi ajokorttien voimassaoloa pitkäksi aikaa, arvioidaan, että poikkeuksella olisi haittoja liikenneturvallisuudelle, kansalaisille ja viranomaisille sekä viranomaispalvelujen tuottajille. Poikkeuksen soveltamisen myötä aiheutuisi muun muassa paljon tulkintaepäselvyyksiä ja -haasteita niin kansalaisten kuin poliisin näkökulmasta, sillä kansalaisten olisi mahdotonta tarkistaa ajokorttinsa todellinen voimassaolo, kansalaisille ei saataisi korvaavaa ajokorttia ja poikkeuksen mukaista lisäaikaa ei olisi mahdollista saada näkyviin liikenneasioiden rekisteriin. Poikkeuksella arvioidaan olevan myös huomattavia liikenneturvallisuusvaikutuksia, sillä poikkeuksen myötä ajokorttien voimassaoloa pidennettäisiin automaattisesti myös esimerkiksi niiden kansalaisten osalta, joiden ajo-oikeus olisi jätetty alun perin uudistamatta puoltavan lääkärinlausunnon puuttuessa.

Koska ajokorttien uusimisessa ei ole havaittu ongelmia ja poikkeuksen soveltamisella arvioidaan olevan useita haittavaikutuksia, ajokorttien voimassaolon väliaikaista pidennystä koskevan poikkeuksen soveltamista Suomessa ei pidetä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena.

Määräaikaiskatsastukset

Suomessa epidemiatilanne ei toistaiseksi ole haitannut ajoneuvojen katsastamista. Tästä johtuen ei voida pitää perusteltuna, että ajoneuvojen katsastusten määräaikoja pidennettäisiin Suomessa Omnibus II-asetuksessa säädetyllä tavalla. Määräaikaiskatsastukset ovat tärkeä osa ajoneuvojen liikennekelppoisuuden varmistamista, yleisen liikenneturvallisuuden ylläpitämistä ja ympäristön suojelemista. Poikkeussäätelyn soveltaminen vaikuttaisi kielteisesti katsastustoimijoiden elinkeinotoimintaan ja alan työllisyyteen. Katsastusten lykkääminen aiheuttaisi sen, että katsastustoimipaikkojen liikevaihto laskisi väliaikaisesti, mikä saattaisi pahimmillaan johtaa liiketoiminnan lopettamiseen. Katsastusten lykkäämisellä voisi olla myös julkistaloudellisia vaikutuksia sekä vaikutuksia katsastustoimipaikkojen työntekijöille, jos katsastustoimipaikat joutuisivat katsastusten siirtymisestä johtuen lomauttamaan tai irtisanomaan henkilöstöään.

Edellä mainittujen syiden vuoksi Suomi ilmoittaisi komissiolle asetuksen 5(5) artiklan mukaisesti, että se ei aio soveltaa ajoneuvojen katsastuksia koskevaa poikkeussäätelyä kansallisesti. Katsastusten suorittaminen jatkuisi siten jatkossakin normaalisti voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Ajopiirtureiden määräaikaistarkastukset ja kuljettajakortin uusiminen

Ajopiirtureiden tarkastuksissa eikä kuljettajakorttien toimittamisessa ole havaittu ongelmia viime keväänä voimaantulleiden poikkeusten soveltamisaikana.

Tarkastuksia suorittavat Liikenne- ja viestintäviraston luvan saaneet korjaamot. Korjaamot toimivat normaalisti eikä tarkastuksiin liity covid-19-viruksen tarttumisriskiä, koska läheisiä henkilökontakteja pystyy välttämään. Tarkastusten lykkääntyminen sen sijaan lisää viallisten piirtureiden käyttämistä ja veisi pohjaa liikenneturvallisuuden kannalta tärkeästä ajoaikavalvonasta.

Kuljettajakortit uusitaan palveluntarjoajan (Ajovarma Oy) palvelupisteissä, joissa pystytään ottamaan tartuntariskit hyvin huomioon. Liikenne- ja viestintävirasto sekä korttien valmistamisesta vastaava sopimuskumppani (Thales) ovat pystyneet toimimaan normaalisti covid-19-pandemian alusta lukien, eikä toimintaan ole toistaiseksi ennakoitu aiheutuvan muutoksia. Palvelupisteiden verkosto on laajahko, joten hakeminen ei ole muodostunut ongelmaksi. Korttihakemusten jättäminen on toiminut normaalisti ja asioiminen ajanvarauksella sekä asiamiehen avulla on mahdollista. Kuljettajakortit toimitetaan pääsääntöisesti postin kautta, eikä siitä ole tullut tietoon merkittäviä ongelmia.

Tämän vuoksi Omnibus II-asetuksen soveltaminen ajopiirtureiden tarkastuksien ja kuljettajakorttien uusimisen osalta Suomessa ei olisi tarkoituksenmukaista.

Tavaraliikenteen yhteisön liikennelupa ja kansainvälisen henkilöliikenteen reittilupa

Covid-19 pandemian ei ole nähty vaikuttaneen merkittävästi liikennelupaa, kuljettajatodistusta tai reittilupaa koskevien hakemusasioiden käsittelyyn tai lupien ja todistusten myöntämiseen. Pitkittyneessä poikkeustilanteesta huolimatta näiden lupien uusiminen ei ole osoittautunut tavallisesta poikkeavan hankalaksi, eikä uusimiseen ole kohdistunut viiveitä. Lupaviranomainen ei ole nähnyt tarvetta poikkeukselle eikä voimassaoloon liittyen ole tullut myöskään yhteydenottoja. Vuoden 2020 keväällä ja kesällä käytössä olleita poikkeuksia hyödynnettiin verrattain varsin niukasti ja näin ollen suurta tarvetta poikkeuksille ei lopulta syntynyt. Tämän vuoksi Omnibus II-asetuksen mukaista tarvetta poikkeuksen käyttämiselle ei näin ollen ole Suomessa tunnistettu.

5 LAUSUNTOPALAUTE

Valtioneuvoston päätösehdotus oli kiireellisellä lausuntokierroksella xx.-xx.2.2021. Päätösehdotus oli vapaasti kommentoitavana lausuntopalvelu.fi -portaalissa. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriöltä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta sekä Poliisihallitukselta pyydettiin lausunnot ehdotuksesta.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

6 ASETUKSEN SISÄLTÖ JA PERUSTELUT

Alla kuvataan tarkemmin niiden Omnibus II-asetuksen poikkeusten sisältöä, joiden soveltamatta jättämistä ehdotetaan.

Tieliikenteen ammattipätevyudet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/59/EY (*tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivi*) säädetään maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta. Omnibus II-asetuksessa säädetäisiin väliaikaisia poikkeuksia tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivissä säädettyihin määrä- ja voimassaoloaikoihin.

Asetuksen mukaan tieliikenteen ammattipätevyyden haltijalta määräajoin vaadittava jatkokoulutus voitaisiin suorittaa kymmenen kuukauden viiveellä, jos määräaika koulutuksen suorittamiselle päättyisi 1.9.2020–30.6.2021 välisenä aikana. Tässä tapauksessa ammattitaitoa osoittavien todistusten voimassaolo jatkuisi vastaavasti. Ajokortin tai ammattipätevyyskortin unionin koodi 95-merkinnän voimassaolo jatkuisi kymmenen kuukautta kyseiseen korttiin merkitystä päivämäärästä. Lisäksi ammattipätevyyskortin voimassaolo jatkuisi kymmenen kuukautta kortin viimeisestä voimassaolopäivästä, jos voimassaolo päättyisi 1.9.2020–30.6.2021 välisenä aikana.

Määrä- ja voimassaoloaikojen pidennykset jatkuisivat kuusi kuukautta tai 1.7.2021 saakka tilanteissa, joissa jatkokoulutuksen suorittamisen määräaika tai unionin koodi 95-merkinnän tai ammattipätevyyskortin voimassaolo olisi päättynyt tai päättyisi 1.9.2020–30.6.2021 välisenä aikana Omnibus I-asetuksen poikkeusten soveltamisen johdosta.

Omnibus II-asetuksen 2 artiklan 6 kohdassa säädetään mahdollisuudesta olla soveltamatta poikkeusäntelyä. Jos jäsenvaltiolla ei ole ollut eikä sillä todennäköisesti tule olemaan vaikeuksia edellä mainittujen määrä- ja voimassaoloaikojen osalta, tai jos jäsenvaltio on toteuttanut asianmukaisia kansallisia toimenpiteitä tällaisten vaikeuksien vähentämiseksi, kyseinen jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 2 artiklan poikkeuksia (1-3 ja 1a-3a kohdat) ilmoittamaan asiasta ensin komissiolle. Ilmoitus tulee tehdä kahdeksan päivän kuluessa asetuksen voimaantulosta. Komissio ilmoittaa asiasta muille jäsenvaltioille ja julkaisee ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Omnibus II-asetus antaa siten jäsenvaltioille mahdollisuuden olla soveltamatta poikkeusäntelyä, jos ne ilmoittavat siitä komissiolle (ns. opt-out). Muuten poikkeusäntely tulee jäsenvaltiossa suoraan sovellettavaksi sellaisenaan.

Edellä kuvatut vaikutukset huomioiden ehdotetaan, että Suomi ilmoittaisi komissiolle asetuksen 2(6) artiklan mukaisesti tieliikenteen ammattipätevyyksiä koskevan poikkeusäntelyn kansallisesta soveltamatta jättämisestä.

Ajokortit

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/126/EY (*ajokorttidirektiivi*) sisältää ajokortteja koskevat säännöt. Omnibus II-asetuksessa säädetäisiin väliaikaisia poikkeuksia direktiivissä säädettyyn ajokorttien voimassaoloon.

Asetuksen mukaan ajokorttien, joiden voimassaolo päättyisi 1.9.2020–30.6.2021 välisenä aikana, voimassaolo jatkuisi kymmenellä kuukaudella ajokorttiin merkitystä voimassaolon päätymispäivämäärästä.

Voimassaoloaikojen pidennykset jatkuisivat kuusi kuukautta tai 1.7.2021 saakka tilanteissa, joissa ajokortin voimassaolo olisi päättynyt tai päättyisi 1.9.2020–30.6.2021 välisenä aikana Omnibus I-asetuksen poikkeusten soveltamisen johdosta.

Omnibus II-asetuksen tieliikenteen ammattipätevyyksiä koskevan 2 artiklan 6 kohdan Omnibus II-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa säädetään mahdollisuudesta olla soveltamatta ajokortteja koskevaa poikkeusäntelyä.

Koska ajokorttien uusimisessa ei ole havaittu ongelmia covid-19-epidemian johdosta ja poikkeuksen soveltamisella arvioidaan olevan useita haittavaikutuksia edellä kuvatusti, ei ajokorttien voimassaolon väliaikaista pidennystä koskevan poikkeuksen soveltamista Suomessa pidetä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena.

Näin ollen ehdotetaan, että Suomi ilmoittaisi komissiolle asetuksen 3(4) artiklan mukaisesti ajokortteja koskevan poikkeusäntelyn kansallisesta soveltamatta jättämisestä.

Määräaikaiskatsastukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/45/EU vahvistetaan moottoriajoneuvojen ja niidenperävaunujen määräaikaiskatsastuksia koskevat säännöt. Nyt kyseessä olevan asetuksen 5 artiklassa säädetään direktiivissä 2014/45/EU säädettyjen määräaikojen pidentämisestä. 5 artiklan 1 kohdan mukaan, määräaikaiskatsastukset, jotka olisi pitänyt tehdä 1.9.2020 ja 30.6.2021 välisenä aikana, voitaisiin tehdä kymmenen kuukauden kuluessa alkuperäisestä määräajasta, ja asianomaisten todistusten olisi pysyttävä voimassa kyseiseen myöhempään määräpäivään saakka.

Omnibus II-asetuksen tieliikenteen ammattipätevyyksiä koskevan 2 artiklan 6 kohdan tavoin Omnibus II-asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa säädetään mahdollisuudesta olla soveltamatta määräaikaiskatsastuksia koskevaa poikkeusäntelyä.

Edellä selostetun mukaisesti Suomessa epidemiatilanne ei ole haitannut ajoneuvojen katsastamista, mistä johtuen ajoneuvojen katsastuksen määräaikojen pidentämistä asetuksessa säädettyllä tavalla ei voida pitää perusteltuna.

Näin ollen ehdotetaan, että Suomi ilmoittaisi komissiolle asetuksen 5(5) artiklan mukaisesti katsastuksia koskevan poikkeusäntelyn kansallisesta soveltamatta jättämisestä.

Ajopiirturin määräaikaistarkastukset ja kuljettajakortin uusiminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 165/2014 tieliikenteessä käytettävistä ajopiirtureista ja tieliikenteenvalvontalaitteista säädetään ajoneuvoihin asennettavista ajopiirtureista sekä niihin liitettävistä kuljettajakorteista, joita käytetään ajo- ja lepoaikojen valvontaan. Ajopiirturin asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi se on tarkastettava kahden vuoden välein ajopiirturikorjaamon toimesta. Kuljettajakortti taas on uusittava viiden vuoden välein, tai aiemminkin jos kortti on hävinnyt tai vaurioitunut. Uusi kortti on toimitettava tapauksesta riippuen joko enintään kahdeksan tai 15 päivän viiveellä.

Omnibus II-asetuksen 4 artiklassa annettaisiin jäsenvaltioille mahdollisuus tehdä tarkastukset, jotka olisi pitänyt tehdä 1.9.2020 ja 30.6.2021 välisenä aikana, viimeistään kymmenen kuukauden kuluessa alkuperäisestä määräajasta. Ajopiirtureiden määräaikaistarkastukset koskevat Suomessa vuosittain noin 40 000 ajoneuvoa.

Omnibus II-asetuksen tieliikenteen ammattipätevyyksiä koskevan 2 artiklan 6 kohdan tavoin 4 artiklan 6 kohdassa säädetään mahdollisuudesta olla soveltamatta ajopiirtureiden tarkastuksia sekä kuljettajakorttien uusimista koskevaa poikkeusäntelyä.

Edellä selostetun mukaisesti Suomessa ei ole havaittu vaikeuksia ajopiirturitarkastusten tai kuljettajakorttien uusimisen suhteen ja tarkastukseen luvan saaneet korjaamot toimivat normaalisti. Tarvetta poikkeukselle ei siten ole Suomessa tunnistettu. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Omnibus II-asetuksen 4 artiklassa säädettyä poikkeusmahdollisuutta ei käytetä ja että tästä ilmoitetaan komissiolle.

Tavaraliikenteen yhteisön liikennelupa ja kansainvälisen henkilöliikenteen reittilupa

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksilla (EY) 1072/2009 maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä ja (EY) 1073/2009 kansainvälisen linja-autoliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä säädetään Euroopan unionin alueella suoritettavasta kansainvälisestä tavara- ja henkilöliikenteestä sekä niitä koskevista luvista ja todistuksista. Näitä ovat yhteisön liikennelupa, kuljettajatodistus ja reittilupa. Liikenneluvalla tarkoitetaan lupaa, joka osoittaa, että kuljetusyritys täyttää sekä asetuksen 1071/2009 että kansallisen lainsäädännön asettamat ehdot, ja on sijoittautunut luvan myöntäneeseen jäsenvaltioon. Kuljettajatodistuksella tarkoitetaan todistusta, joka vaaditaan, mikäli kuljettaja on kolmannen maan kansalainen. Reittiluvalla taas tarkoitetaan säännölliseen kansainväliseen linja-autoliikenteeseen myönnettävää lupaa. Luvat myönnetään määräajaksi, yhteisölupa kymmeneksi vuodeksi ja kuljettajatodistus sekä reittilupa viideksi vuodeksi.

Omnibus II-asetuksen 7 artiklan 1 kohdassa sekä 8 artiklan 1 kohdassa annettaisiin jäsenvaltioille mahdollisuus pidentää edellä mainittuja määrä- ja voimassaoloaikoja, jotka olisi pitänyt tehdä 1.9.2020 ja 30.6.2021 välisenä aikana, viimeistään kymmenen kuukauden kuluessa alkuperäisestä määräajasta.

Omnibus II-asetuksen 7 artiklan 5 kohdassa sekä 8 artiklan 5 kohdassa säädetään mahdollisuudesta olla soveltamatta edellä mainittujen lupien uusimista koskevaa poikkeusäytäntyä.

Suomessa on katsottu, ettei covid-19-pandemia ole haitannut edellä mainittujen lupien myöntämistä ja uusimista normaalilla tavalla. Tarvetta poikkeuksen käyttämiselle ei näin ollen ole Suomessa tunnistettu. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Omnibus II-asetuksen 7 ja 8 artikloissa säädettyjä poikkeusmahdollisuuksia ei käytetä ja että tästä ilmoitetaan komissiolle.

Muut asetukseen sisältyvät opt-out mahdollisuudet

Asetus mahdollistaa jäsenvaltioille myös asetuksen sisältämien muiden määrä- ja voimassaoloaikojen pidennysten soveltamatta jättämisen. Covid-19-pandemian ennalta arvaamattoman kehityksen vuoksi, katsotaan, että asetuksen poikkeukset olisi muilta osin syytä ottaa käyttöön Suomessa.

Asetuksen 14 artikla koskee sisävesiliikenteen lääkärintarkastuksia, joista säädetään direktiivissä 96/50/EY¹. Kyseistä direktiiviä on sovellettu Suomessa ainoastaan muiden valtioiden pätevyysien tunnustamisen osalta. Yhtään tunnustamista koskevaa pyyntöä ei ole tullut. Lisäksi direktiivin kumonnut direktiivi (EU) 2017/2397² on Suomessa kansallisesti pantu täytäntöön

¹ Neuvoston direktiivi 96/50/EY, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1996, sisävesiväylien tavar- ja matkustajaliikenteen kansallisten pätevyyskirjojen myöntämisperusteiden harmonisoinnista yhteisössä.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/2397, annettu 12 päivänä joulukuuta 2017, ammattipätevyysien tunnustamisesta sisävesiliikenteen alalla sekä neuvoston direktiivien 91/672/ETY ja 96/50/EY kumoamisesta.

1.2.2021 voimaantulleella lailla 1256/2020³. Asetuksen 14 artiklalla ei siten ole Suomen kannalta merkitystä, eikä Suomi tulisi soveltamaan asetusta tältä osin. Myöskään tarvetta opt-out mahdollisuuden käyttämiselle ei ole, sillä ehdotuksella ei ole käytännön merkitystä Suomen kannalta. Asetuksen 15 artiklalla pidennettäisiin väliaikaisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/1629 sisävesialusten teknisistä vaatimuksista, direktiivin 2009/100/EY muuttamisesta ja direktiivin 2006/87/EY kumoamisesta säädettyjä voimassaoloaikoja. Laissa aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä (1686/2009) säädetään, että direktiivi on Suomessa voimassa, mutta Suomen sisävesialueella liikennöiviin aluksiin ei sovelleta sisävesiliikennedirektiivien teknisiä vaatimuksia, ellei muualla lainsäädännössä toisin säädetä. Asetuksen 15 artiklalla ei myöskään ole Suomen kannalta merkitystä, eikä Suomi tulisi soveltamaan asetusta tältä osin. Tarvetta opt-out mahdollisuuden käyttämiselle ei ole, sillä ehdotuksella ei ole käytännön merkitystä Suomen kannalta.

Rautatieliikennettä ja merenkulun turvatoimia koskevien poikkeusten osalta ei hyödynnettäisi asetuksen opt-out mahdollisuutta.

7 VOIMAANTULO

Ilmoitus Euroopan komissiolle tieliikenteen ammattipätevyyden haltijoilta määräajoin vaadittavan jatkokoulutuksen suorittamisen määräaikoja, unionin koodi 95-merkinnän voimassaoloa, ammattipätevyys- ja ajokorttien voimassaoloa, ajoneuvojen määräaikaistarkastuksia, ajopiirturin määräaikaistarkastuksia ja kuljettajakortin uusimista sekä tavaraliikenteen yhteisön liikennelupaa ja kansainvälisen henkilöliikenteen reittilupaa koskevien säännösten soveltamatta jättämisestä lähetettäisiin valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Jäsenvaltioiden poikkeukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta tulisivat voimaan asetuksen voimaantullessa.

8 ESITYS

Esitetään, että valtioneuvosto päättää, että Suomessa ei sovelleta tieliikenteen ammattipätevyyden haltijoilta määräajoin vaadittavan jatkokoulutuksen suorittamisen määräaikoja, unionin koodi 95-merkinnän voimassaoloa, ammattipätevyys- ja ajokorttien voimassaoloa, ajoneuvojen määräaikaistarkastuksia, ajopiirturin määräaikaistarkastuksia sekä piirturikorttien uusimista eikä tavaraliikenteen yhteisön liikennelupaa ja kansainvälisen henkilöliikenteen reittilupaa koskevaa poikkeussäätelyä, josta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/XX erityisistä väliaikaisista toimenpiteistä covid-19-pandemian johdosta koskien eräiden todistusten, lupien ja valtuutuksien voimassaoloa sekä tiettyjen määräaikaisten tarkastusten ja koulutusten lykkäämistä osassa liikennealan lainsäädännössä, asetusta (EU) 2020/698 seuraaville viiteajoille ja että tästä ilmoitetaan Euroopan komissiolle.

³ Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.